

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

19 september 2002

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0313/2002

VERSLAG

over de mededeling van de Commissie betreffende het Actieplan van de
Commissie voor vaardigheden en mobiliteit
(COM(2002) 72 – C5-0287/2002 – 2002/2147(COS))

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

Rapporteur: Regina Bastos

Rapporteur voor advies (*):
Ulpu Iivari, Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport

(*) Hughes-procedure

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE	5
TOELICHTING	13
ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GELIJKE KANSEN	15
ADVIES VAN DE COMMISSIE CULTUUR, JEUGD, ONDERWIJS, MEDIA EN SPORT(*).....	17

(*) Hughes-procedure

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 15 februari 2002 deed de Commissie haar mededeling betreffende het Actieplan van de Commissie voor vaardigheden en mobiliteit (COM(2002) 72 – 2002/2147(COS)) toekomen aan het Parlement.

Op 1 juli 2002 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van deze mededeling naar de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken als commissie ten principale en naar de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie en de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport als medeadviserende commissies (C5-0287/2002).

Op 5 september 2002 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat deze mededeling eveneens was verwezen naar de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen als medeadviserende commissie (C5-0287/2002).

Op 4 juli 2002 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat de medeadviserende Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport bij de opstelling van het verslag betrokken zou worden overeenkomstig de Hughes-procedure.

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken benoemde op haar vergadering van 19 maart 2002 Regina Bastos tot rapporteur.

De commissie behandelde de mededeling van de Commissie en het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 8 juli en 10/11 september 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 33 stemmen voor bij 3 onthoudingen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Theodorus J.J. Bouwman (voorzitter), Marie-Hélène Gillig en Winfried Menrad (ondervoorzitters), Regina Bastos (rapporteur), Sylviane H. Ainaridi, Elspeth Attwooll, Hans Udo Bullmann (verving Jan Andersson), Philip Bushill-Matthews, Chantal Cauquil (verving Arlette Laguiller), Alejandro Cercas, Luigi Cocilovo, Proinsias De Rossa, Jillian Evans, Carlo Fatuzzo, Enrico Ferri, Ilda Figueiredo, Marco Formentini, Fiorella Ghilardotti (verving Enrico Boselli), Anne-Karin Glase, Robert Goebbels (verving Elisa Maria Damião), Richard Howitt (verving Harald Ettl), Stephen Hughes, Anne Elisabet Jensen (verving Daniel Ducarme), Karin Jöns, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Jean Lambert, Thomas Mann, Mario Mantovani, Ria G.H.C. Oomen-Ruijten (verving Roger Helmer), Manuel Pérez Álvarez, Bartho Pronk, Herman Schmid, Miet Smet, Helle Thorning-Schmidt, Bruno Trentin (verving Anna Karamanou) en Ieke van den Burg.

De adviezen van de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport en de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen zijn bij dit verslag gevoegd. De Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie heeft op 16 april 2002 besloten geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 19 september 2002.

ONTWERPRESOLUTIE

Resolutie van het Europees Parlement over de mededeling van de Commissie betreffende het Actieplan van de Commissie voor vaardigheden en mobiliteit (COM(2002) 72 – C5-0287/2002 – 2002/2147(COS))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie (COM(2002) 72 – C5-0287/2002¹),
- gelet op de artikelen 39, 40, 149 en 150 van het EEG-Verdrag,
- gezien de verordeningen nr. 1408/71/EEG² en nr. 574/72/EEG³ betreffende de sociale zekerheid van migrerende werknemers,
- gezien richtlijn 98/49/EG betreffende de bescherming van de rechten op aanvullend pensioen van werknemers en zelfstandigen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen⁴,
- gezien het verslag van de Commissie "Task Force op hoog niveau voor vaardigheden en mobiliteit",
- gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie betreffende "De sociale situatie in de Europese Unie (2002)" (SEC(2002) 593)⁵,
- gezien de mededeling van de Commissie betreffende "Nieuwe Europese arbeidsmarkten, open voor allen, met toegang voor allen" (COM(2001) 116)⁶,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 13 december 2001 over de mededeling van de Commissie betreffende "Nieuwe Europese arbeidsmarkten, open voor allen, met toegang voor allen"⁷,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 4 juli 2002 over de mededeling van de Commissie "Een sterkere lokale dimensie voor de Europese werkgelegenheidsstrategie" (COM(2001) 629)⁸,
- gezien de conclusies van de Europese Raad van Stockholm van 23 en 24 maart 2001, van de Europese Raad van Barcelona van 15 en 16 maart 2002 en van de Europese Raad van Sevilla van 21 en 22 juni 2002,
- gelet op artikel 47, lid 1 van zijn Reglement,
- gezien het verslag van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de adviezen van de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport en de Commissie rechten van de

¹ Nog niet in het PB gepubliceerd.

² PB L 149 van 5.7.1971, blz. 2.

³ PB L 74 van 27.3.1972, blz. 1.

⁴ PB L 209 van 25.7.1998, blz. 46.

⁵ Nog niet in het PB gepubliceerd

⁶ Nog niet in het PB gepubliceerd

⁷ Aangenomen teksten, punt 30.

⁸ Aangenomen teksten, punt 21.

vrouw en gelijke kansen (A5-0313/2002),

- A. overwegende dat in artikel 15 van het Handvest van de grondrechten van de EU wordt bepaald dat eenieder het recht heeft te werken en een vrijelijk gekozen of aanvaard beroep uit te oefenen en dat iedere burger van de Unie vrij is om werk te zoeken, te werken, zich te vestigen of diensten te verrichten in iedere lidstaat,
- B. overwegende dat de Europese Raad van Stockholm heeft gewezen op het belang van de uitvoering van maatregelen om belemmeringen voor de mobiliteit van werknemers tussen lidstaten weg te nemen teneinde Europese arbeidsmarkten te scheppen die openstaan voor allen, en heeft besloten om het verwerven van vaardigheden door de werknemers van de Unie te stimuleren,
- C. overwegende dat de beroepsstructuur en het kwalificatieniveau van de beroepsbevolking belangrijke verklarende factoren zijn voor de verschillen die tussen de Europese regio's bestaan ten aanzien van het scheppen van nieuwe banen,
- D. overwegende dat innovatieve bedrijven in de sector dienstverlening en milieu een wezenlijke bijdrage kunnen leveren tot het mobiliseren van het kennispotentieel van de maatschappij ten einde hoogwaardige werkgelegenheid te scheppen,
- E. overwegende dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van levenslang leren binnen de ondernemingen hoofdzakelijk bij de sociale partners ligt en dat collectieve onderhandelingen bij uitstek het instrument zijn om de voorwaarden vast te stellen voor het bevorderen van de toegang tot opleiding en de ontwikkeling van kwalificaties en vaardigheden voor alle werknemers,
- F. overwegende dat sectoren met een geavanceerde technologie worden gedomineerd door mannen en dat mannen vrijwel tweederde van het personeel daar uitmaken,
- G. overwegende dat de grensoverschrijdende mobiliteit nog steeds aanzienlijke hinder ondervindt van belemmeringen op het gebied van de aanvullende pensioenregelingen en dat de coördinatie op het gebied van de sociale zekerheid in de EU moet worden versterkt via modernisering, vereenvoudiging en uitbreiding van verordening 1408/71 (die evenwel niet geldt voor niet-verplichte beroepspensioenregelingen) en dat richtlijn 98/49/EG betreffende de bescherming van de rechten op aanvullend pensioen van werknemers en zelfstandigen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen slechts enkele problemen regelt; dat daarnaast sprake is van belemmeringen die verband houden met de verscheidenheid van de belastingstelsels die met name voor grensarbeiders gelden,
- H. overwegende dat de EU zich op de Top van Lissabon en op de Top van Barcelona ten doel heeft gesteld om "de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang"; dat een groter aantal Europeanen vaardigheden op het gebied van de nieuwe informatie- en communicatietechnologieën moeten verwerven,
- I. overwegende dat bij de behandeling van elk wetsvoorstel en met name van regelingen betreffende arbeid en sociale aangelegenheden, terdege rekening gehouden moet worden met de noodzaak om de mobiliteit te bevorderen,
- J. overwegende dat intracommunautaire migratiestromen weliswaar gering blijven, maar dat zij

de laatste jaren in een aantal lidstaten wel zijn toegenomen en dat migratie steeds noodzakelijker zal worden om de daling van de beroepsbevolking ten minste gedeeltelijk op te vangen,

- K. overwegende dat het ontbreken van banen een probleem is voor meer dan 18 miljoen werklozen in de EU en niet onvoldoende beroepsmobiliteit, een geringe mate van geografische mobiliteit en onvoldoende toegang tot informatie over mobiliteit,
- L. overwegende dat de werkloosheid in de LMOE voor een groot deel te wijten is aan de structurele problemen die bedrijven ondervinden wanneer zij moeite hebben om hoog gekwalificeerde werknemers te vinden omdat er een "brain drain" uit deze landen naar EU-lidstaten plaatsvindt,
- M. overwegende dat de Commissie in haar mededeling betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (COM(2002) 119) heeft erkend dat verdere vooruitgang moet worden geboekt op het gebied van de wederzijdse erkenning van kwalificaties,
- N. overwegende dat tijdelijk werk de mobiliteit kan helpen bevorderen zoals door de Commissie voorgesteld in haar mededeling betreffende de arbeidsvoorwaarden van uitzendkrachten (COM(2002) 149),
 1. complimenteert de Commissie met dit nieuwe actieplan en met de samenhang ervan met haar aanbeveling betreffende de globale richtsnoeren voor het economisch beleid 2002, waarin opnieuw wordt gewezen op het belang van het opheffen van hindernissen voor de geografische en de arbeidsmobiliteit; spreekt de hoop uit dat de lidstaten rekening houden met dit actieplan door alle noodzakelijke structurele wijzigingen aan te brengen om het volledig te doen slagen; verzoekt de Commissie een bijlage bij de mededeling te voegen waarin wordt gepreciseerd hoe zij de gendermainstreaming heeft opgenomen in alle beleidsmaatregelen, plannen en acties van de mededeling;
 2. betreurt het ontbreken van harde tijdschema's voor de verwezenlijking van de doelstellingen en werkzaamheden van het actieplan; roept de Europese Commissie op het Europees Parlement te informeren over de vaststelling van dergelijke tijdschema's;
 3. steunt alle maatregelen die de geografische mobiliteit bevorderen, mits zij berusten op een vrijwillige beslissing van de werknemer, want het streven naar vermindering van de regionale ongelijkheid en de waarborging van de rechten van de werknemers op kwaliteitsarbeid met overeenkomstige rechten staan voorop;
 4. onderstreept de noodzaak tot uitbreiding, modernisering en vereenvoudiging van de coördinatie op het gebied van de sociale zekerheid door vaart te zetten achter de herziening van verordening 1408/71; benadrukt opnieuw dat de Commissie een dialoog met de sociale partners, met inbegrip van die uit de kandidaat-lidstaten, op gang dient te brengen om de mogelijkheid te onderzoeken voor het vaststellen van een "statuut voor Europese werknemers", een Europees systeem van arbeidswetgeving en sociale zekerheid voor werknemers met een permanente mate van mobiliteit;
 5. verzoekt de Commissie de bestaande communautaire wetgeving inzake wederzijdse erkenning van kwalificaties strenger te handhaven door een snellere verwijzing naar het Gerecht van eerste aanleg en het Hof van Justitie in geval van voortdurende schending van deze wetgeving door de overheden in de lidstaten en verzoekt alle lidstaten de richtlijn

betreffende de erkenning van beroepskwalificaties in nationaal recht om te zetten;

6. vestigt de aandacht van de Commissie op de noodzaak om territoriale initiatieven en afspraken over opleiding en mobiliteit te bevorderen;
7. dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan speciaal aandacht te besteden aan vroegtijdige schoolverlaters waarvan de percentages in de lidstaten uiteenlopen van 8% tot meer dan 40%;
8. meent dat de lokale overheden een strategische rol moeten spelen bij de totstandbrenging van een netwerk van advieslichamen voor het bedrijfsleven en het onderwijs teneinde de wereld van het werk en de onderwijssystemen nader tot elkaar te brengen;
9. begroet de voorstellen van de Commissie om meer geld uit te trekken voor het bevorderen van de uitwisseling van jongeren in grensregio's, maar is van mening dat er andere doeltreffender maatregelen nodig zijn om de regionale ongelijkheid te verminderen,
10. verzoekt de Commissie in het kader van de volgende richtsnoeren voor de werkgelegenheid en van haar programma's om de lidstaten voor te stellen concrete initiatieven te nemen om de totstandkoming van innoverende bedrijven en de uitvoering van projecten inzake het scheppen van arbeidsplaatsen, met name in de sector dienstverlening en milieu te bevorderen,
11. verzoekt de lidstaten het onderdeel "ondernemerschap" van de richtsnoeren voor de werkgelegenheid naar behoren ten uitvoer te leggen; de lidstaten moeten het ondernemerschap met passende middelen stimuleren en de coördinatie op het gebied van de opleiding versterken om de vorming van zelfstandigen, bedrijfshoofden en ondersteunende voorzieningen specifiek voor hen te versterken;
12. is verheugd over het voorstel van de Commissie om tegen 2004 een netwerk van advieslichamen voor het bedrijfsleven en het onderwijs tot stand te brengen om de samenwerking tussen de wereld van het werk en de onderwijssystemen als geheel te versterken en verzoekt de Commissie na te gaan hoe een dergelijk netwerk kan bijdragen aan het aanpakken van het probleem dat een groot deel van de bevolking in de EU de school zonder officiële kwalificaties verlaat;
13. verzoekt de Europese ondernemingsraad⁹ om het overleg energiek te hervatten en een nieuwe dialoog tussen de gekozen Europese en vakbondsinstanties op gang te brengen teneinde vast te stellen welke evaluatierichtsnoeren een daadwerkelijke omzetting van kwalificaties en werkervaringen mogelijk kunnen maken; aldus kan aanzienlijk worden bijgedragen aan de mobiliteit van de werknemers en de beroepsopleiding;
14. is verheugd over het initiatief van de sociale partners om in het kader van een raamwerk voor levenslang leren jaarlijks verslag uit te brengen over de nationale maatregelen die prioriteit hebben: vaststelling van de behoeften, erkenning en validering, steun en oriëntatie, resources; verzoekt de lidstaten niettemin eigen nationale regelingen voor permanente educatie op te stellen in nauwe samenwerking met de sociale partners en de lokale en regionale overheden;
15. beklemtoont het belang van de rol van de ondernemingen op sociale grondslag en de sociale

⁹ Instelling van de Europese ondernemingsraad: Richtlijn van de Raad 94/45/EG van 22/9/1994; verslag over de stand van toepassing van de richtlijn, COM(2000) 188.

partners op Europees, nationaal en regionaal niveau gedurende de hele periode van tenuitvoerlegging van de strategie en wenst dat zij betrokken worden bij de monitoring en de follow-up van het actieplan en de afzonderlijke initiatieven; verzoekt de sociale partners in de ondernemingen op alle arbeidsniveaus overeenkomsten te sluiten met het oog op uitwisseling en detachering, met name bij ondernemingen met vestigingen in verschillende lidstaten;

16. verzoekt de Commissie rekening te houden met het feit dat artikel 6 van het Europees Sociaal Fonds, door middel van het opnieuw vaststellen van de thematische prioriteiten, een belangrijk instrument kan zijn voor het vinden van innovatieve oplossingen ter bevordering van mobiliteit;
17. is van mening dat bij de vaststelling van territoriale initiatieven en afspraken over opleiding in het kader van het partnerschap gestreefd moet naar steun voor opleidingen in de beroepssector waarin vrouwen het minst vertegenwoordigd zijn en de invoering van ICT en nieuwe leersystemen die de prioritaire toegang van vrouwen verzekeren, terwijl ook moet worden gezorgd voor opleidings- en scholingsmogelijkheden voor oudere werknemers, gehandicapten en andere achtergestelde groepen;
18. beschouwt telearbeid als een van de voornaamste middelen om te profiteren van de innovaties op het gebied van de nieuwe informatie- en communicatietechnologieën, en wel om ongewenste geografische mobiliteit van werknemers te voorkomen, op voorwaarde dat de betrokken werknemers adequate sociale bescherming genieten;
19. stelt met tevredenheid vast dat de nadruk wordt gelegd op intercultureel onderwijs als middel om jongeren voor te bereiden op mobiliteit binnen de Europese Unie; verzoekt de lidstaten zorg te dragen voor voorlichting en opleiding van directeuren van scholen en onderwijsinstellingen in verband met de mogelijkheden van de bestaande programma's;
20. acht het van wezenlijk belang dat de vakbonden kunnen beschikken over relevante informatie over de elektronische communicatiemaatschappij en de gevolgen daarvan voor de traditionele organisatie van de arbeid, de werkgelegenheid en de vakbondspraktijk; als zij weten wat er aan de hand is, zijn zij beter in staat om positief op dergelijke veranderingen te reageren;
21. staat positief tegenover het streven om grensoverschrijdende deelname aan pensioenfondsen mogelijk te maken; begroet het zeer recente besluit van de Commissie om overleg met de sociale partners te voeren over de overdracht van aanvullende pensioenrechten in de Unie; en wenst dat het Europees Parlement daar ten volle bij wordt betrokken;
22. onderstreept dat er een oplossing dient te worden gevonden voor het probleem van de uitermate lange proeftijd die doorlopen moet worden voordat rechten op aanvullende pensioenverzekering ontstaan, wat resulteert in lagere pensioenrechten voor mobiele werknemers en discriminatie van vrouwen;
23. is samen met de Commissie van mening dat er succes moet worden geboekt betreffende de portabiliteit van aanvullende pensioenaanspraken van migrerende werknemers; onderstreept nogmaals het belang van opheffing van dubbele belasting op en het nastreven van eenzelfde systeem van belastingheffing op de inkomsten uit pensioenen en vrijstelling of vermindering op de bijdragen;

24. dringt er bij de Commissie op aan om spoedig te komen met de in de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten (96/71/EG) afgesproken evaluatie - die in december 2001 al had moeten plaatsvinden;
25. is verheugd dat de Commissie in haar actieplan een belangrijk initiatief heeft opgenomen dat de burgers van de Europese Unie niet zal ontgaan, namelijk de invoering van een Europese kaart voor ziektekostenverzekeringen; verwacht dat deze begin 2003 wordt gepresenteerd om in 2004 van kracht te worden;
26. wijst erop dat bepaalde lidstaten nu reeds zijn begonnen met het actief aanwerven van onderdanen van derde landen buiten de EU; is in dit verband van mening dat de toelating van migrerende werknemers een belangrijke bijdrage kan leveren aan de Europese werkgelegenheidsstrategie en verzoekt de Commissie en de Raad derhalve te handelen in de geest van het mandaat van de Europese Raad van Tampere en hun economische, sociale en politieke integratie te waarborgen;
27. bepleit de oprichting van Europese databanken die inzicht geven in alle vormen van mobiliteit op het gebied van onderwijs en beroepsopleiding (mobiliteitsprogramma's, verblijf in het buitenland op eigen initiatief enz., buiten en binnen de EU);
28. verzoekt de Commissie de mobiliteitsprogramma's die de jongeren in hun opleidingsprogramma's (universitaire of technische opleiding) worden aangeboden, nauwlettend te volgen en de lidstaten te verzoeken dienovereenkomstige voorwaarden voor opvang (huisvesting, verschillende diensten) te creëren; vestigt de aandacht van de Commissie op het feit dat de kosten van deze uitwisselingen een objectieve belemmering voor de mobiliteit vormen en tot een echte selectie van de jongeren op grond van hun financiële middelen leiden;
29. wenst dat de Commissie doeltreffende voorstellen voor modernisering van het EURES-systeem en voor de integratie daarvan in de diensten voor arbeidsbemiddeling van de lidstaten doet, daarbij rekening houdende met de wezenlijke betrokkenheid van de lokale en regionale overheden en sociale partners, zodat het zwaartepunt van het EURES systeem niet centraal maar in de betrokken grensregio's blijft liggen;
30. verzoekt de Commissie in de werkgelegenheidsrichtsnoeren criteria op te nemen voor het beheer van de migratiestromen alsook doelstellingen en acties ter bevordering van de integratie van immigranten door middel van arbeid en hen en hun gezinnen via levering van eerste klas openbare diensten te helpen te integreren in de plaatselijke gemeenschap;
31. ondersteunt het streven van de Commissie om in 2003 een verslag uit te brengen over de wisselwerking tussen het immigratiebeleid, werkgelegenheidsbeleid en sociaal beleid;
32. onderschrijft de oproep van de Commissie aan de Raad om vaart te maken met goedkeuring van de diverse richtlijnen genoemd in het actieplan en wijst er tevens op dat ook in verordeningen zoals 1612/68 en 1408/71 rekening gehouden moet worden met derdelanders;
33. acht het van belang dat de Commissie de LMOE in het kader van de pretoetredingsstrategie helpt om prioriteiten voor gerichte acties vast te stellen om een hoog kwalificatieniveau van de werknemers en werkzoekenden te bewerkstelligen;
34. meent dat het ook belangrijk is dat de LMOE met steun van de programma's van de

Commissie eigen structuren voor vernieuwing en onderzoek scheppen om te vermijden dat zij hooggekwalificeerde werknemers kwijtraken; dat ook de lidstaten deels met steun van de programma's van de Commissie duidelijk meer moeten doen aan de uitwisseling van ervaringen met deze landen en bereid moeten zijn tot nauwe samenwerking ter ondersteuning van maatregelen om de groei van de economie en de werkgelegenheid en het scheppen van arbeidsplaatsen op lokaal niveau te stimuleren;

35. verzoekt de Europese instellingen het goede voorbeeld te geven door de hervorming van de arbeidsvoorwaarden en bezoldiging van de ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese instellingen om bijvoorbeeld de overdracht van in een vorige baan verworven pensioenrechten naar de communautaire pensioenregeling te vergemakkelijken;
36. betreurt dat het geen gelegenheid heeft gehad zijn commentaar op de mededeling te geven voordat deze aan de Europese Raad van Barcelona werd voorgelegd;
37. geeft zijn voornemen te kennen om, wanneer de Commissie haar voorstellen op deze wijze blijft indienen, daaruit zijn conclusies te trekken en dienovereenkomstig te zullen handelen in het kader van de begrotingsprocedure;
38. is van mening dat onderwijsstelsels bredere en meer menselijke doelstellingen hebben dan alleen scholingsstelsels; een tijdelijke schaarste van bepaalde vaardigheden mag niet bepalend zijn voor de inhoud van het onderwijs; meent voorts dat onderwijsstelsels, naast beroepsvaardigheden ook inzicht in cultuurverschillen, taalvaardigheid en burgerzin moeten bijbrengen, die op hun beurt de mobiliteit ten goede komen;
39. benadrukt in dit verband het belang van de initiatieven van de Gemeenschap e-Europe en e-learning;
40. *Actiepunt 1*: benadrukt het belang van voldoende goed gemotiveerde leerkrachten met behoorlijke vaardigheden (met name voor ICT) en van het bevorderen van uitwisseling van leerkrachten tussen de lidstaten, met inbegrip van de kandidaatlanden;
41. *Actiepunt 2*: verzoekt de Commissie de programma's op nationaal en regionaal niveau aan te wijzen waarmee succes is geboekt bij het interesseren van jonge mensen, vooral jonge vrouwen, in wiskunde, natuurkunde, en technologie; verzoekt de Commissie voorts om voorbeelden van goede praktijken algemeen te verbreiden;
42. *Actiepunt 3*: vestigt de aandacht op de rol van e-learning voor de verbetering van het te bereiken opleidingsniveau voor leerlingen in afgelegen landelijke gebieden;
43. *Actiepunt 4*: benadrukt dat het door de Commissie tot stand te brengen netwerk voor advieslichamen voor bedrijfsleven en onderwijs de verbreiding van goede praktijken tot doel moet hebben;
44. *Actiepunt 6*: wijst op de noodzaak van een informatiecampagne om werkgevers erop attent te maken dat er prijzen kunnen worden toegekend op het gebied van levenslang leren, die hun reputatie ten goede komen omdat de resultaten waarvoor zij worden toegekend, daardoor bekend worden;
45. *Actiepunt 18*: wijst op de noodzaak om verder te bouwen op de resultaten van het Europees Jaar van de talen 2001; brengt onder de aandacht dat het leren van vreemde talen moet

worden gestimuleerd onder de leerlingen in het beroepsonderwijs, bij wie de internationale mobiliteit lager ligt dan bij degenen die hoger onderwijs hebben genoten, en noemt het van essentieel belang dat de Commissie en de lidstaten alles in het werk stellen om te bevorderen dat met het leren van een vreemde taal reeds op jonge leeftijd wordt begonnen;

46. *Actiepunt 19*: beschouwt het Socrates- en het Leonardo da Vinci-programma als uitstekende voorbeelden van internationale mobiliteit; is echter van mening dat bij de inspanningen ter bevordering van mobiliteit meer aandacht moet worden gegeven aan de lager opgeleiden.
47. verzoekt de Commissie volledig rekening te houden met de conclusies van de Top van Lissabon, in het bijzonder met de doelstelling die inhoudt dat 60% van de vrouwen in 2010 aan de arbeidsmarkt zouden moeten deelnemen;
48. wijst erop dat de nieuwe herziene en goedgekeurde richtlijn 76/207 de lidstaten de mogelijkheid geeft positieve maatregelen te nemen inzake beroepopleiding en toegang tot arbeidsplaatsen wanneer een van de geslachten ondervertegenwoordigd is, en verzoekt de Commissie dit aspect in haar voorstellen op te nemen;
49. is van mening dat de mobiliteit van werknemers met kinderen, met name vrouwen, voor een groot deel afhangt van de beschikbaarheid en de kosten van voorzieningen zoals kinderopvang en kwalitatief goede onderwijsfaciliteiten, die zowel tussen als binnen de lidstaten variëren; dringt aan op flankerende maatregelen op die terreinen ten einde de doelstellingen van het actieplan te verwezenlijken;
50. verzoekt de Commissie om in het kader van haar bevoegdheden te waarborgen dat mannen en vrouwen gelijkelijk vertegenwoordigd zijn in het netwerk van adviesorganen uit de bedrijfs- en onderwijssector en alle andere adviesorganen die in het kader van dit actieplan worden opgericht;
51. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

Inleiding

De rapporteur complimenteert de Commissie met haar Actieplan voor vaardigheden en mobiliteit. De Commissie heeft de regeringen, de bedrijven en de werknemers zelf opgeroepen de werknemers met tal van initiatieven voor te bereiden op een grotere arbeidsmobiliteit om hun de middelen te geven een betere baan te vinden. Ook moet meer worden gedaan om de geografische mobiliteit te vergroten en te zorgen voor een hoogwaardige arbeidsmarkt. Het actieplan is in het bijzonder gebaseerd op de aanbevelingen van de Task Force op hoog niveau voor vaardigheden en mobiliteit en bevat 25 initiatieven.

Ten aanzien van de arbeidsmobiliteit stelt Commissie voor het onderwijsniveau te verbeteren en bepleit zij meer contacten tussen de wereld van het onderwijs en de wereld van het werk. Ook stelt zij voor om bedrijven en overheidsinstanties die zeer innoverende strategieën voor levenslang leren toepassen te belonen.

Ten aanzien van de geografische mobiliteit stelt de Commissie voor om aanvullende pensioenrechten overdraagbaar te maken en bepleit zij hervormingen van de stelsels voor belastingheffing en vergoedingen om zo de regionale mobiliteit binnen de lidstaten te bevorderen. Ook verzoekt zij de lidstaten een eind te maken aan lokale, regionale en nationale restricties voor kwalificaties in collectieve arbeidsovereenkomsten. Een ander belangrijk initiatief heeft betrekking op de invoering van een Europese kaart voor ziektekostenverzekering.

Ten aanzien van de voorlichting over werkmogelijkheden in de EU stelt de Commissie voor één enkele website met informatie over mobiliteit in te richten, het EURES-vacaturesysteem uit te breiden en een Europese informatiecampagne over mobiliteit alsmede campagnes per bedrijfstak op te starten.

Uit de mobiliteitsgegevens in Europa blijkt dat in 2000 slechts 1,2% van de totale EU-bevolking in een andere regio is gaan wonen. De Britten (1,9%) zijn het meest mobiel, gevolgd door de Zweden (1,7%) en de Fransen (1,5%). Het minst mobiel zijn de Grieken en Spanjaarden (0,1%). In een andere lidstaat gaan wonen is voorbehouden aan een kleine "elite": in 2000 zijn 225.000 mensen naar een ander land van de EU verhuisd, dat is 0,1% van de bevolking van de Vijftien¹⁰.

In de woorden van Anna Diamantopoulou, Europees commissaris belast met werkgelegenheid en sociale zaken: "Mobiliteit is van essentieel belang voor het scheppen van betere arbeidsplaatsen en om het tekort aan vaardigheden op de Europese arbeidsmarkt te ondervangen. Bovendien zal geografische mobiliteit zonder grenzen net als de euro voor de burgers een zichtbaar teken zijn dat de EU in hun dagelijks leven meespeelt."¹¹

Het is dus van het grootste belang dat er hooggekwalificeerde beroepsmensen worden opgeleid die concurrerend zijn op de hele Europese arbeidsmarkt.

Overwegingen

De rapporteur gaat vervolgens in op de aspecten waaraan hij bijzonder belang gehecht.

¹⁰Jean QUATREMER, "Les Européens, peuple peu migrants", in het dagblad Libération van 14.2.2002.

¹¹Toespraak van mevrouw Anna Diamantopoulou van 13.2.2002 ter gelegenheid van de indiening van het actieplan ter verzekering van de mobiliteit van werknemers tot 2005.

Ten eerste moeten de lokale overheden een strategische rol spelen bij de invoering van een netwerk van advieslichamen voor het bedrijfsleven en het onderwijs ten einde de wereld van het werk en de onderwijssystemen nader tot elkaar te brengen. Bovendien moeten er andere, efficiëntere maatregelen worden genomen om de regionale ongelijkheid te verminderen. De regionaal ongelijke groei van de werkgelegenheid is hoofdzakelijk te verklaren uit verschillen in het kwalificatie- en opleidingsniveau van de beroepsbevolking en de mobiliteit en het aanpassingsvermogen daarvan. De werkgelegenheid ontwikkelt zich alleen in gunstige zin in regio's met een hooggekwalificeerde beroepsbevolking en innoverende technologiebedrijven die voortdurend behoefte hebben aan hoogopgeleide werknemers.

Een tweede belangrijk punt betreft het "ondernemerschap". De rapporteur onderstreept dat de lidstaten meer geld moeten kunnen uittrekken voor en meer aandacht moeten besteden aan coördinatie bij de opleiding van zelfstandigen en bedrijfshoofden. Ook moeten de sociale partners daadwerkelijk betrokken worden bij het stimuleren van de opleiding en de ontwikkeling van vaardigheden en kwalificaties van alle werknemers.

Een derde belangrijk punt is volgens de rapporteur meer deelneming van vrouwen in sectoren met spitstechnologie. Hoewel het baneraanbod zich positief ontwikkelt, blijft de beroepssegregatie tussen vrouwen en mannen groot. De sectoren met spitstechnologie worden nog steeds gedomineerd door mannen, die daar bijna tweederde van het personeelsbestand uitmaken.

Een ander punt is de rol die telearbeid kan spelen als alternatief voor gedwongen geografische mobiliteit van werknemers die dat niet willen en de behoefte aan outsourcing van bedrijfsactiviteiten (videoconferentie, Internet, intranet, e-mail, virtuele teams, enz.).

De opkomst van telearbeid dwingt ook tot omdenken over de internationale arbeidsdeling, de plaatsgebondenheid van de bedrijvigheid en de ruimtelijke ordening en brengt vooral de huidige structuur van de sociale betrekkingen in het geding. Daarom ook moeten de vakbonden terdege bekend zijn met de elektronische communicatiemaatschappij en de gevolgen daarvan voor de traditionele organisatie van de arbeid, de werkgelegenheid en de vakbondspraktijk. Alleen als zij weten wat er aan de hand is kunnen zij hun opstelling tegenover deze veranderingen bepalen.

Een onderwerp dat momenteel sterk ter discussie staat is de kwestie van de aanvullende pensioenregelingen, die de mobiliteit van werknemers in de EU belemmert wanneer zij in een andere lidstaat gaan werken of zelfs wanneer zij van baan veranderen in hun eigen lidstaat. Als een werknemer pensioenrechten heeft verworven in het kader van een aanvullende pensioenregeling in zijn lidstaat van herkomst, dan loopt hij de kans deze niet te kunnen overdragen naar een andere regeling. Het is in de Europese Unie niet altijd mogelijk om rechten over te dragen naar een regeling in een andere lidstaat. Maar zelfs als die overdracht wel mogelijk is, dan nog is soms toestemming van een regelgevende of fiscale instantie nodig en kan de belasting erop zo hoog zijn dat elke overdracht naar een ander land in de praktijk verhinderd wordt. Het is des te belangrijker een oplossing voor deze problemen te vinden, daar tal van lidstaten steeds meer ruimte geven aan aanvullende pensioenregelingen om de uitdaging van de veroudering van de bevolking het hoofd te bieden.

Een laatste opmerking betreft de LMOE, waar de werkloosheid voor een groot deel te wijten is aan de structurele problemen die bedrijven ondervinden wanneer zij moeite hebben om hoog gekwalificeerde werknemers te vinden omdat er een "brain drain" uit deze landen naar EU-lidstaten plaatsvindt.

10 september 2002

ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GELIJKE KANSEN

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

inzake de mededeling van de Commissie "Actieplan van de Commissie voor vaardigheden en mobiliteit" (COM(2002)72 – C5-0287/2002 – 2002/2147(COS))

Rapporteur voor advies: Jillian Evans

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen benoemde op haar vergadering van 10 juli 2002 Jillian Evans tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 27 augustus en 9 september 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 16 stemmen voor bij 1 onthouding haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Anna Karamanou (voorzitter), Jillian Evans (rapporteur voor advies), Regina Bastos, Marielle de Sarnez, Lone Dybkjær, Fiorella Ghilardotti, Lissy Gröner, María Izquierdo Rojo, Christa Kläß, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Thomas Mann, Maria Martens, Christa Prets, Amalia Sartori, Miet Smet and Patsy Sørensen en Francesco Fiori (verving James L.C. Provan overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement).

CONCLUSIES

De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen verzoekt de ten principale bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken onderstaande suggesties in de goed te keuren ontwerp-resolutie op te nemen:

1. verzoekt de Commissie volledig rekening te houden met de conclusies van de Top van Lissabon, in het bijzonder met de doelstelling die inhoudt dat 60% van de vrouwen in 2010 aan de arbeidsmarkt zouden moeten deelnemen; betreurt het dat de Commissie deze mededeling niet heeft benut om concrete beleidsmaatregelen en acties voor de verwezenlijking van deze doelstelling uiteen te zetten;
2. verzoekt de Commissie een bijlage bij de mededeling te voegen waarin wordt gepreciseerd hoe zij de gendermainstreaming heeft opgenomen in alle beleidsmaatregelen, plannen en acties van de mededeling;
3. wijst erop dat de nieuwe herziene en goedgekeurde richtlijn 76/207 de lidstaten de mogelijkheid geeft positieve maatregelen te nemen inzake beroepsopleiding en toegang tot arbeidsplaatsen wanneer een van de geslachten ondervertegenwoordigd is, en verzoekt de Commissie dit aspect in haar voorstellen op te nemen;

4. is van mening dat de mobiliteit van werknemers met kinderen, met name vrouwen, voor een groot deel afhangt van de beschikbaarheid en de kosten van voorzieningen zoals kinderopvang en kwalitatief goede onderwijsfaciliteiten, die zowel tussen als binnen de lidstaten variëren; dringt aan op flankerende maatregelen op die terreinen ten einde de doelstellingen van het actieplan te verwezenlijken;
5. acht het belangrijk, gezien het feit dat een groot percentage vrouwelijke werknemers een lagere opleidingsniveau heeft dan het nationale gemiddelde, prioriteit te geven aan beroepsopleiding voor deze vrouwelijke werknemers alsook voor oudere werknemers;
6. merkt op dat de mobiliteit in huishoudens met een dubbel inkomen binnen en tussen de lidstaten vaak belemmerd wordt door het feit dat één partner, en meestal de vrouw, geen baan of gelijkwaardige baan kan vinden;
7. verzoekt de Commissie in het kader van haar bevoegdheden te waarborgen dat mannen en vrouwen gelijkkelijk vertegenwoordigd zijn in het netwerk van adviesorganen uit de bedrijfs- en onderwijssector en alle andere adviesorganen die in het kader van dit actieplan worden opgericht.

9 september 2002

ADVIES VAN DE COMMISSIE CULTUUR, JEUGD, ONDERWIJS, MEDIA EN SPORT

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

inzake de mededeling van de Commissie "Actieplan van de Commissie voor vaardigheden en mobiliteit" (COM2002) 72 – C5-0287/2002 - 2002/2147(COS))

Rapporteur voor advies*: Ulpu Iivari

(*) Hughes-procedure

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport benoemde op haar vergadering van 22-23 mei 2002 Ulpu Iivari tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 10-11 juli en 9 september 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Michel Rocard (voorzitter), Vasco Graça Moura (ondervoorzitter), Ulpu Iivari (rapporteur voor advies), José Bayona de Perogordo (verving Domenico Mennitti), Francis Decourrière, Thierry de La Perrière, Marielle de Sarnez, Ruth Hieronymi, Renzo Imbeni, Maria Martens, Juan Ojeda Sanz, Barbara O'Toole, Roy Perry, Christa Prets, Giorgio Ruffolo, Stavros Xarchakos, Eurig Wyn en Stefano Zappalà (verving Mario Mauro overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement).

BEKNOPTE MOTIVERING

HET VOORSTEL VAN DE COMMISSIE

1. Het vrije werknemersverkeer tussen de lidstaten is een van de vier vrijheden waarop de Europese Gemeenschap berust; wat dat inhoudt is nader uitgewerkt in Gemeenschapswetgeving en in de rechtspraak van het Hof van Justitie. Ook nu de gemeenschappelijke markt tot stand is gekomen zijn er echter nog steeds grote belemmeringen voor het vrije verkeer binnen de EU voor werk- of studiedoeleinden.
2. In 1996 richtte de Commissie een Groep op hoog niveau op voor het vrije verkeer van personen; in 1997 bracht zij een mededeling uit, getiteld "Een actieplan voor het vrij verkeer van werknemers" (COM(1997) 586). In 1998 volgde een mededeling over de follow-up van de aanbevelingen van de Groep op hoog niveau (COM(1998) 403).
3. In februari 2001 legde de Commissie in het kader van het proces van Lissabon een mededeling voor over de "nieuwe Europese arbeidsmarkten" (COM(2001) 116). Hierin werd de oprichting aangekondigd van een task force op hoog niveau inzake vaardigheden en mobiliteit,

die in december 2001 verslag heeft uitgebracht. De onderhavige mededeling, uitgebracht in februari 2002, bevat eveneens een actieplan, inzake vaardigheden en mobiliteit.

4. De Commissie noemt vijftientig stappen (actiepunten) die door de Raad, de Commissie, het Parlement, de lidstaten, de sociale partners en de wetenschappelijke wereld moeten worden gezet: voor elk daarvan stelt zij deadlines voor de uitvoering. Die actiepunten hebben tot doel:

- bevordering van arbeidsmobiliteit - werknemers die van baan of van sector veranderen, al dan niet binnen dezelfde lidstaat;
- stimulering van geografische mobiliteit - werknemers die zich binnen dezelfde lidstaat of van de ene naar de andere lidstaat verplaatsen;
- verbetering van de toegang tot informatie over banen en opleidingsmogelijkheden binnen de EU.

5. De punten in het actieplan met betrekking tot "verbeteringen in de onderwijs- en scholingsstelsels" zullen in het kader van de tot stand te brengen Europese ruimte voor levenslang leren en van de follow-up op het verslag over de concrete doelstellingen voor de onderwijs- en beroepsopleidingsstelsels worden uitgewerkt.

6. Voor de monitoring en follow-up zal gebruik worden gemaakt van bestaande procedures, in het bijzonder de Europese werkgelegenheidsstrategie. De Commissie zal de implementatie van dit actieplan jaarlijks evalueren en verslag uitbrengen op de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad.

COMMENTAAR VAN DE RAPPORTEUR

7. Raadpleging van het Europees Parlement: het voorstel van de Commissie werd medio februari gepubliceerd en voorgelegd aan de Europese Raad in Barcelona van maart 2002: blijkens conclusie 33 van het voorzitterschap is positief gereageerd op het actieplan en is de Raad verzocht "de nodige stappen te zetten om de voorgestelde maatregelen in praktijk te brengen". Volgens conclusie 34 zal een Europese ziekteverzekeringskaart worden ingevoerd en komt er één Europese website met informatie over beroepsmobiliteit. De Raad werkgelegenheid en sociaal beleid heeft op 5 juni 2002 eveneens positief op het actieplan gereageerd en een resolutie over de uitvoering daarvan aangenomen. De Commissie heeft haar voorstellen ook ditmaal rechtstreeks aan de Europese Raad voorgelegd zonder het Parlement voldoende tijd te gunnen om er commentaar op te geven voordat zij door de lidstaten worden goedgekeurd. Deze methode van open coördinatie houdt in feite een terugkeer in naar intergouvernementele besluitvorming waarbij de Commissie kennelijk genoeg neemt met niet veel meer dan een uitgebreide secretariaatsfunctie voor de Raad en waarbij het Parlement slechts een adviserende rol (achteraf) krijgt. Als de Commissie van plan is de communautaire methode en de in het kader daarvan geldende wetgevingsprocedures (met inbegrip van Aanbevelingen) op te geven, dient het Parlement te overwegen gebruik te maken van zijn andere hoofdrol - als onderdeel van de begrotingsautoriteit met het laatste woord over niet-verplichte uitgaven - om aandacht te krijgen voor zijn verlangens.

8. Procedure Hughes: Ingevolge deze procedure voor samenwerking tussen de commissies

- is CULT ten principale bevoegd voor commentaar op actiepunten 1, 2, 3, 6, 18,
- zijn CULT en EMPL samen bevoegd voor commentaar op actiepunten 4, 7, 9, 10, 19,
- is EMPL de eerstaangewezene voor alle andere actiepunten.

9. De volgende punten liggen ten grondslag aan de door de rapporteur voorgestelde conclusies:
- de belangrijke rol van informatiecampagnes over mobiliteit en over de door het Gemeenschapsrecht gewaarborgde verkeersvrijheid voor werkdoeleinden;
 - de bijdrage die de initiatieven van de Gemeenschap e-learning en e- Europe kunnen leveren aan "virtuele" mobiliteit;
 - het belang van gemotiveerde leerkrachten met ICT-vaardigheden;
 - de rol van de Commissie bij het verbreiden van op nationaal en regionaal niveau ontwikkelde goede praktijken;
 - ervoor zorgen dat zwakkere groepen op de arbeidsmarkt, ongeschoolden en halfgeschoolden, vrouwen, immigranten, gehandicapten, personen met leermoeilijkheden en werknemers in afgelegen landelijke gebieden, ook met de voorgestelde acties worden bereikt;
 - het verder bouwen op het Europees Jaar van de talen 2001;
 - de gedachte dat onderwijsstelsels bredere en meer menselijke doelstellingen hebben dan scholingsstelsels; tijdelijke schaarste van bepaalde vaardigheden mag niet bepalend zijn voor de inhoud van het onderwijs.

CONCLUSIES

De Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport verzoekt de ten principale bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, de onderstaande suggesties in de goed te keuren ontwerpresolutie op te nemen:

Raadpleging van het Parlement

1. betreurt dat het geen gelegenheid heeft gehad zijn commentaar op de mededeling te geven voordat deze aan de Europese Raad van Barcelona werd voorgelegd;
2. geeft zijn voornemen te kennen om, wanneer de Commissie haar voorstellen op deze wijze blijft indienen, daaruit zijn conclusies te trekken en dienovereenkomstig te zullen handelen in het kader van de begrotingsprocedure;

Algemeen commentaar

3. is van mening dat onderwijsstelsels bredere en meer menselijke doelstellingen hebben dan alleen scholingsstelsels; een tijdelijke schaarste van bepaalde vaardigheden mag niet bepalend zijn voor de inhoud van het onderwijs; meent voorts dat onderwijsstelsels, naast beroepsvaardigheden ook inzicht in cultuurverschillen, taalvaardigheid en burgerzin moeten bijbrengen, die op hun beurt de mobiliteit ten goede komen;
4. doet een klemmend beroep op de Commissie om optimaal gebruik te maken van de bijdrage die IT kan leveren aan het bevorderen van 'virtuele mobiliteit' en van nieuwe leer- en werkmethoden; benadrukt in dit verband het belang van de initiatieven van de Gemeenschap e-Europe en e-learning;
5. merkt op dat sommige van de voorgestelde acties weliswaar alleen op middellange of lange termijn realiseerbaar zijn (zoals het wegnemen van fiscale hindernissen), maar de inrichting van één site met informatie over de mobiliteit in Europa (actiepunt 23) , de versterking van EURES (actiepunt 24) en het opstarten van een informatiecampagne over mobiliteit binnen de gehele EU (actiepunt 25) belangrijke en praktische maatregelen zijn die op korte termijn

kunnen worden genomen; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan, te verzekeren dat de streefdata die voor de voltooiing van die acties zijn gesteld, worden gehaald;

6. is van mening dat de informatie over het Gemeenschapsrecht en het EU-beleid op het gebied van arbeidsmobiliteit met het oog op de uitbreiding ook in de kandidaat-landen zou moeten worden verspreid;

De afzonderlijke actiepunten

7. *Actiepunt 1:* benadrukt het belang van voldoende goed gemotiveerde leerkrachten met behoorlijke vaardigheden (met name voor ICT) en van het bevorderen van uitwisseling van leerkrachten tussen de lidstaten, met inbegrip van de kandidaatlanden;
8. *Actiepunt 2:* verzoekt de Commissie de programma's op nationaal en regionaal niveau aan te wijzen waarmee succes is geboekt bij het interesseren van jonge mensen, vooral jonge vrouwen, in wiskunde, natuurkunde, en technologie; verzoekt de Commissie voorts om voorbeelden van goede praktijken algemeen te verbreiden;
9. *Actiepunt 3:* benadrukt de noodzaak om bijzondere aandacht te schenken aan achterstandsgroepen zoals immigranten, gehandicapten en personen met leermoeilijkheden, in het kader van de inspanningen ter verbetering van het te bereiken opleidingsniveau; vestigt de aandacht op de rol van e-learning voor de verbetering van het te bereiken opleidingsniveau voor leerlingen in afgelegen landelijke gebieden;
10. *Actiepunt 4:* benadrukt dat het door de Commissie tot stand te brengen netwerk voor advieslichamen voor bedrijfsleven en onderwijs de verbreiding van goede praktijken tot doel moet hebben;
11. *Actiepunt 6:* wijst op de noodzaak van een informatiecampagne om werkgevers erop attent te maken dat er prijzen kunnen worden toegekend op het gebied van levenslang leren, die hun reputatie ten goede komen omdat de resultaten waarvoor zij worden toegekend, daardoor bekend worden;
12. *Actiepunt 7:* steunt de uitwerking van definities voor ICT - en e-business-vaardigheden die op hun beurt de mobiliteit mede zullen bevorderen;
13. *Actiepunt 9:* is verheugd met de toezegging van de Commissie om voor het einde van 2002 te starten met een systematische uitwisseling van ervaringen en goede praktijken op het gebied van de identificatie, beoordeling en erkenning van niet-formeel leren en moedigt de Commissie krachtig aan alles in het werk te stellen om aan het voorgestelde tijdschema voor de tenuitvoerlegging van haar verschillende acties de hand te houden;
14. *Actiepunt 18:* wijst op de noodzaak om verder te bouwen op de resultaten van het Europees Jaar van de talen 2001; brengt onder de aandacht dat het leren van vreemde talen moet worden gestimuleerd onder de leerlingen in het beroepsonderwijs, bij wie de internationale mobiliteit lager ligt dan bij degenen die hoger onderwijs hebben genoten, en noemt het van essentieel belang dat de Commissie en de lidstaten alles in het werk stellen om te bevorderen dat met het leren van een vreemde taal reeds op jonge leeftijd wordt begonnen;

15. *Actiepunt 19*: beschouwt het Socrates- en het Leonardo da Vinci-programma als uitstekende voorbeelden van internationale mobiliteit; is echter van mening dat bij de inspanningen ter bevordering van mobiliteit meer aandacht moet worden gegeven aan de lager opgeleiden.